

## **VÝZKUMNÁ KOMPETENCE V UČITELSKÉ PROFESI A VE VZDĚLÁVÁNÍ UČITELŮ**

**Žaneta Káňová**

SEBEROVÁ, A. *Výzkumná kompetence v učitelské profesi a ve vzdělávání učitelů*.  
1. vyd. Ostrava : PdF OU, 2006. 250 s.  
ISBN 80-7368-270-2.

Současná pedagogická věda otevírá možnosti k diskuzím nad tématy, které jsou ovlivněny transformací českého školství. Vznikají otázky, jejichž potřeba je zodpovědět nenechá odborníky pedagogické teorie a praxe klidnými. Snad právě třináct let pedagogické praxe, která předcházela vzniku této publikace a výuka na Katedře primárního a alternativního vzdělávání Pedagogické fakulty Ostravské univerzity přivedla autorku na problematiku výzkumné kompetence učitelů, jež je, spolu s pedagogickou evaluací, předmětem jejího zkoumání. Právě výzkumná kompetence je v posledních letech předmětem zájmu mnoha odborníků, o čemž svědčí jak kvantita, tak kvalita informací získaných a nashromážděných studiem zahraničních i českých pramenů uvedených v teoretické části publikace. Již samotné členění práce napovídá o jejím charakteru. Jedná se o práci vědeckou, v níž vedle části teoretické nalezneme část empirickou s detailně popsaným výzkumem, podrobným seznamem literatury a přílohovou částí obsahující dotazníková měření použita v již zmíněném výzkumu. O jejím charakteru svědčí i další prvky, typické pro tento druh práce. Vedle úvodu a závěru nalezneme na konci publikace tzv. summary v anglickém jazyce, což je shrnutí obsahu celé práce. Dalším, velmi výrazným rysem je odbornost jazyka, který autorka použila. Užitá pedagogická terminologie je velmi citlivě volena a úzce souvisí s danou problematikou. V textu se setkáme také s cizojazyčnými názvy, běžně užívanými v evropském kontextu, které však autorka nenechává bez vysvětlení. Díky tomuto aspektu se stává publikace dostupnou i pro pedagogickou veřejnost a adepty učitelské profese. Za poslední prvek, který svědčí o kvalitě zmiňované publikace můžeme považovat to, že byla recenzována uznávanými osobnostmi současné pedagogiky, a to docentkou E. Walterovou a J. Vašutovou.

Obsahová stránka publikace podléhá otázce, kterou si autorka položila v úvodu, a to „Jaké místo zaujímá výzkum a výzkumná kompetence v profesi

učitele?“ Na základě definování kompetenci a komparací mnoha pojetí dochází k závěru, že současná pedagogická praxe a důraz na prestiž školy vyžaduje od učitelů přebírání nových rolí. Jednou z takových rolí je i role „výzkumníka“, která podléhá systému a podmínkám školní praxe, čímž nedochází k snižování úrovně výzkumníků – vědců pedagogiky.

Smysl operacionalizace všech uvedených pojmů nacházíme až v druhé části publikace, tedy v části empirické, kdy nás autorka seznamuje s výzkumným projektem, jehož předmětem bylo ověření Modelu RVAV – Model reflektivního vyučování s prvky akčního výzkumu. Obsah zmíněného modelu je naplňován v disciplínách Pedagogické problémy školní praxe 1 a 2 a je postaven na principech rozvoje výzkumné kompetence u studentů Učitelství pro 1. st. ZŠ. Výstupem modelu je vypracování tzv. Ukázkového portfolia, které je podkladem pro státní závěrečnou zkoušku z pedagogiky a psychologie u oboru Učitelství pro 1. st. ZŠ na PdF OU. Tým akademických pracovníků Katedry primárního a alternativního vzdělávání, kteří jsou autory tohoto modelu uvádí, že model rozvíjí komunikativní dovednosti, pomáhá utváření odborného jazyka, rozvíjí tvořivé myšlení, znalosti a reflektivní dovednosti adeptů učitelství a hlavně zprostředkovává odborné metodologické znalosti, které jsou klíčovou podmínkou pro rozvoj výzkumné kompetence.

Předkládaná práce má svou povahou a obsahem zkoumané problematiky zásadní význam pro pedagogickou teorii a praxi. Za velmi přínosné lze považovat, že si autorka neustále klade otázky, čímž jednak můžeme sledovat její myšlenkové pochody, ale hlavně tím otevírá problémové oblasti a možnosti dalšího bádání.

Žaneta Kaňová